

ת"פ 58020/08/19 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"פ 58020-08-19 מדינת ישראל נ' פלוני

בפני	כבוד השופטת אליאנא דניאלי
המאשימה	מדינת ישראל
נגד	
הנאשם	פלוני

החלטה

בפני בקשת ב"כ הנאשם להורות על זיכוי של הנאשם, הגם שנקבע כי הנאשם כשיר לעמוד לדין ואחראי למעשיו.

כתב האישום וחוות הדעת בעניינו של הנאשם

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום, אשר ייחס לו תחילה שני אישומים, ובהמשך, לאחר הפרת תנאי שחרור וביצוע עבירות נוספות, תוקן כך שהוא מייחס לו כיום שלושה אישומים. הנאשם מואשם בעבירות של **הפרת צו פיקוח (4 עבירות)**, בניגוד לסעיף 22(א) בחוק ההגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, תשס"ו - 2006 (להלן: "חוק ההגנה על הציבור"), **הפרת הוראה חוקית (2 עבירות)**, בניגוד לסעיף 287(א) בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), ו**תקיפה הגורמת חבלה של ממש**, בניגוד לסעיף 380 בחוק העונשין.

בקליפת אגוז ייאמר כי על הנאשם הוטל בבית המשפט המחוזי בחיפה צו פיקוח מכוח חוק ההגנה על הציבור, ובין תנאי הפיקוח נאסר עליו לצרוך אלכוהול. הצו עמד בתוקפו בעת ביצוע המעשים המיוחסים לנאשם, וחרף זאת, בהזדמנויות שונות צרך משקאות אלכוהוליים.

הנאשם נחקר בגין צריכת משקאות אלו, ושוחרר בתנאים של "מעצר אדם" בפיקוחה של אמו. ואולם הוא שוב צרך משקה אלכוהולי, ואף נמצא לבדו ברחובות העיר פתח תקווה.

הנאשם נעצר שוב, ושוב שוחרר, הפעם למעצר בית מלא בפיקוח אמו. חרף זאת, שוב צרך משקה אלכוהולי, ומשביקש לצאת מהבית כשהוא בגילופין כדי לרכוש משקאות אלכוהוליים נוספים ואמו ניסתה למנוע ממנו את היציאה, חבל הנאשם בפניה, ויצא את הבית לבדו.

בהסכמת הצדדים, הופנה הנאשם ביום 10.10.19 לוועדת האבחון לפי חוק הסעד (טיפול במוגבלים שכלית התפתחותית), תשכ"ט-1969 (להלן: "חוק הסעד").

סיכום התכנסות ועדת האבחון הוגש לבית המשפט ביום 30.1.20, וממנו עולה כי **הנאשם מתפקד ברמה שאינה מוגבלות שכלית התפתחותית**, הגם שקיימת הנמכה קוגניטיבית והסתגלותית חלקית. לפיכך, נמצא כי הנאשם מתפקד ברמה גבולית.

כן עולה מהדו"ח כי הנאשם אובחן כלוקה בסכיזופרניה, ואף היה מאושפז כ-20 פעמים בכפייה עקב כך, כי הוריו היו שניהם מכורים לאלכוהול וכי אף הוא התמכר לטיפה המרה בגיל צעיר.

הועדה התרשמה כי הנאשם סובל למעשה מתחלואה כפולה - הן נוכח מחלת הנפש והן נוכח התמכרותו לאלכוהול, לצד הנמכתו הקוגניטיבית האמורה.

הנאשם ביטא בפני הועדה מחשבות שווא, וטען כי אינו מסוגל להפסיק לצרוך אלכוהול.

הועדה הסיקה כי הנאשם **כשיר לעמוד לדין, מבין מהלכי משפט ומבחין בין מותר ואסור**, טוב ורע, אולם קבעה כי הוא אינו מסוגל לשלוט בדחף לשנות אלכוהול, עקב השילוב של מחלת הנפש, ההנמכה הקוגניטיבית החלקית וההתמכרות לאלכוהול.

כן הוגשה במסגרת תיק המעצר הכרוך בתיק זה, **חוות דעת מטעם הפסיכיאטר המחוזי**, ביום 5.1.20. מחוות דעת זו נלמד כי הנאשם מגלה סימנים פסיכויים כרוניים אולם ללא הפרעות בחשיבה, בשיפוט ובתובנה, ונמצא בהפוגה כעת. נמצא כי אין קשר בין מחשבות השווא לבין ביצוע המעשים בהם הואשם, ולפיכך הוא **אחראי למעשיו. כן נמצא הנאשם כשיר לעמוד לדין**. בסיכום חוות הדעת הומלץ להפנותו לגמילה מאלכוהול.

טענות ב"כ הצדדים

ביום 23.2.20, טען ב"כ הנאשם כי לאור קביעת ועדת האבחון יש להפנות את עניינו של הנאשם שוב אל הפסיכיאטר המחוזי. עוד טען ב"כ הנאשם כי מאחר שהנאשם אינו מסוגל לשלוט בדחף השתייה שלו, הרי שאין במעשים של הפרת ההוראה החוקית והפרת צו הפיקוח משום מחשבה פלילית, ועתר לפיכך להורות על זיכוי.

נטען כי הנאשם אמנם מבחין בין טוב לרע, ויודע כי חל עליו איסור לצרוך אלכוהול, אולם הוא אינו יכול להימנע מכך.

המאשימה טענה מנגד כי ועדת האבחון חרגה במסקנותיה מתפקידה, שכן היה עליה אך לקבוע אם הנאשם מונמך קוגניטיבית, אם לאו. כן נטען כי טענת הנאשם משולה לטענת נרקומן, הטוען כי אינו יכול להימנע מצריכת הסם.

בתגובה, ביקש ב"כ הנאשם לזמן את הפסיכיאטרים המומחים משתי הועדות, למתן עדות בבית המשפט.

הוא הבהיר כי אין מחלוקת עובדתית בסוגייה של הפרת צו הפיקוח והפרת ההוראה החוקית, וכי השאלה היחידה לשיטתו היא האם יכול היה הנאשם להימנע משתיית אלכוהול.

כן כפר בביצוע עבירת התקיפה.

בדיון מיום 5.3.20, ביקש ב"כ הנאשם לקבוע מועד להבאת הראיות, ולפיכך נקבע דיון שכזה ליום 3.6.20 בפני מותב אחר. כן נקבע דיון תזכורת בפניי, ליום 19.4.20, לשם קבלת תשובה מפורטת לאישומים והתייחסות לעדים אותם יש לזמן.

חרף זאת, הוקדם הדיון שנקבע בפניי, לבקשת הנאשם, אשר טען כי הוא מבקש "לקדם את ההליך".

בדיון שהתקיים ביום 31.3.20, חזר למעשה שוב ב"כ הנאשם על עתירתו לפיה יש לזכות את הנאשם, חרף קביעה קודמת, כאמור, לפיה יש לחקור את המומחים בסוגיה זו. כן עתר ב"כ הנאשם כי אורה על צו לטיפול מרפאתי כפוי.

ב"כ הנאשם חזר על טענתו כי הנאשם נמצא במצב קיצוני, כי נוכח שילוב חוות הדעת - הפסיכיאטרית ושל ועדת האבחון, והימצאות הנאשם במצב פסיכוטי ותחת השפעת אלכוהול, לא מתקיים בו היסוד הנפשי לצורך הרשעתו, ואין במעשיו מחשבה פלילית, כיוון שאינו יכול להימנע מצריכת אלכוהול.

ב"כ הנאשם היפנה בענין זה לתיק אחר, הדומה בנסיבותיו לשיטתו, ולמאמר בסוגיה.

מנגד, התנגדה המאשימה לזיכוי של הנאשם. המאשימה טענה בתגובתה, כי הן חוות הדעת הפסיכיאטרית והן חוות דעת ועדת האבחון מלמדות שהנאשם כשיר דיונית ומהותית, ולפיכך, עניינו של הנאשם אינו דומה למקרים אותם הציג בא כוחו, במסגרתם נקבע בחוות דעת המומחים כי הנאשם אינו אחראי למעשיו.

כן טענה המאשימה כי בנסיבות אלו לא ניתן אף להיעתר לעתירת ההגנה להשית על הנאשם צו לטיפול מרפאתי כפוי, בהתאם לחוק.

אשר למסקנת ועדת האבחון, נטען כי חבריה חרגו מסמכותם, עת קבעו כי כתוצאה מהשילוב בין מצבו הנפשי, הקוגניטיבי והתמכרותו לאלכוהול הוא אינו יכול לשלוט על הדחף שלו לשתות, ובכך יצרו יציר משפטי אשר אינו מעוגן בחוק או בפסיקה. בענין זה אף נטען כי המסקנה בדבר העדר היכולת של הנאשם להפסיק לצרוך אלכוהול, מסתמכת ככל הנראה על דברי הנאשם עצמו בפני הועדה, ואין לקבל את דבריו אלו כפשוטם, ללא עימות וחקירה אודותיהם בבית המשפט. זאת במיוחד שעה שדבריו אלו סותרים לכאורה את דבריו במשטרה, מהם עולה כי הוא שולט בצריכת האלכוהול על ידו.

עוד נטען, כי אף לו היתה מתקבלת טענת הנאשם, הרי שהיא אינה רלוונטית לעבירת התקיפה המיוחסת לו, וכי מתן הגנה לנאשם עקב צריכת האלכוהול הלא נשלטת לכאורה, עלולה להביא לזיכוי מכל עבירה עתידית, בשל אותו נימוק.

דיון והכרעה

י"אמר בראשית הדברים, כי כמפורט לעיל, מבקש כעת ב"כ הנאשם כי אורה על זיכוי הנאשם, הגם שלאור הערותי בדיונים קודמים, עתר לזמן את המומחים השונים לשם מתן עדות בסוגיה זו.

משכך, ובהלימה להערותי בדיונים קודמים, באתי לכלל מסקנה כי לא ניתן להיעתר בשלב זה לעתירת ההגנה.

חוות הדעת אשר הוגשו בעניינו של הנאשם קבעו כאמור כי הוא אחראי למעשיו וכשיר לעמוד לדין.

מבלי לקבוע מסמרות, וטרם נשמעו המומחים השונים, דומה כי יש ממש בעמדת המאשימה לפיה קביעת ועדת האבחון כי הנאשם אינו מסוגל לשלוט בדחף השתייה שלו, בשל שילוב נסיבות, חורגת מהמנדט אשר ניתן לוועדת האבחון בחוק.

זאת ועוד, דומה כי טענת ההגנה אינה ברורה בכל הנוגע לסוגיית קיומה של המחשבה הפלילית.

ס' 19 בחוק העונשין קובע כי **"אדם מבצע עבירה רק אם עשאה במחשבה פלילית"**, וס' 20 קובע כי מחשבה פלילית היא - **"מודעות לטיב המעשה, לקיום הנסיבות ולאפשרות הגרימה לתוצאות המעשה"**.

משכך, וכאמור בטרם נשמעו ראיות בתיק, הרי שלאור חוות הדעת שהוגשו בעניינו של הנאשם, דומה כי בעת הנוכחית לא הוטל ספק במודעות הנאשם לטיב המעשה, לקיום הנסיבות, ולאפשרות לגרימת התוצאות.

דומה כי בעת הנוכחית, נוכח חוות הדעת שהוגשו בעניינו, הנאשם אף אינו עומד בסייג הקבוע בסעיף 34 ח בחוק העונשין, שכן סעיף זה קובע:

"לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה אם, בשעת המעשה, בשל מחלה שפגעה ברוחו או בשל ליקוי בכושרו השכלי, היה חסר יכולת של ממש -
(1) להבין את אשר הוא עושה או את הפסול שבמעשהו; או
(2) להימנע מעשיית המעשה".

ככל שטוענת ההגנה להעדר שליטה, כמשמעותה בס' 34 ז' בחוק העונשין, הרי ששוב, בעת הנוכחית, לא הוטל ספק ביכולתו של הנאשם לבחור לבצע את המעשים בגינם הוא עומד לדין, נוכח המסקנה הלכאורית, ובטרם נשמעו העדים, לפיהם חרגה ועדת האבחון מסמכויותיה, משקבעה מחד כי הנאשם מתפקד ברמה שאינה מוגבלות שכלית התפתחותית, ומנגד, כי הוא אינו יכול להימנע ממעשיו בהתחשב בשילוב התחלואות מהן הוא סובל.

אף בסייג השכרות, הקובע בס' 34 ט בחוק העונשין לא עומד הנאשם, משהשכרות שנגרמה לו, ככל שאכן היה שיכור בהתאם להגדרות ההלכה הפסוקה, נגרמה - נכון לעת הזו ובטרם הצגת הראיות - בשל כניסתו מרצון למצב זה (ובענין זה אפנה לתגובת המאשימה, המפנה לגרסאות הנאשם במשטרה, בהן הסביר מדוע לשיטתו צרך אלכוהול במועדים הנטענים, ומכאן שלכאורה בחר לעשות כן).

ב"כ הנאשם היפנה בטעונו לפסקי דין שונים, אשר המשותף לכולם הוא שבמסגרת חוות הדעת שהוגשו בהם נקבע שהנאשם אינו אחראי למעשיו.

אמנם לא המומחים, אלא בית המשפט הוא שקובע אם הנאשם היה אחראי למעשיו וכשיר לעמוד לדין (ר' ע"פ 9078/09, פלוני נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 14.2.12 (פורסם בנבו)), ואולם בהתחשב בחוות הדעת שהונחו לפניי, ובטרם נחקרו המומחים, לא הוצגה בפניי תשתית המצדיקה חריגה כבר עתה מהאמור בשתי חוות הדעת, וקביעה בניגוד לאמור בהן כי הנאשם אינו אחראי למעשיו, אינו כשיר לעמוד לדין, או אינו יכול לשלוט על הדחף לשתות אלכוהול.

בנסיבות אלו, טרם בשלה העת לקבוע האם כטענת ההגנה לא היה הנאשם בעל מחשבה פלילית בעת ביצוע המעשים המיוחסים לו, ולפיכך נדחית עתירת ההגנה להורות על זיכוי.

בהתחשב בהחלטתי זו, ובכך שכאמור, נקבע זה מכבר מועד להבאת הראיות בתיק, איני מוצאת מקום, בשעת החירום בה אנו מצויים ונוכח תקנות שעת החירום העומדות בתוקפן, לקיים את הדיון הקבוע ליום 26.4.20, אך לשם קבלת תשובה מפורטת של הנאשם והתייחסותו לעדים הנדרשים.

עם זאת, ככל יגיעו הצדדים להסכמות המייתרות את שמיעת ההוכחות, ואשר יש בהן כדי להביא את ההליך לסיומו בעת הנוכחית, יתקיים הדיון במועד שנקבע.

אשר על כן, יודיעו הצדדים עד ליום 21.4.20 האם הגיעו להסכמות המייתרות את שמיעת ההוכחות, והמצדיקות את קיום הדיון במועדו, אחרת ידחה מועד הדיון.

ניתנה היום, י"ח ניסן תש"פ, 12 אפריל 2020, בהעדר הצדדים.